

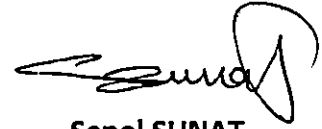
Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım Kredi Kooperatiflerinin iştiraki olan GÜBRETAS'ın İran'daki yatırımları başta olmak üzere kurumun genel işleyişi, gübre tedarik zincirindeki kırılganlık, çiftçiye yönelik fiyat politikaları, kamu kaynaklarının etkinliği, ulusal gübre arz güvenliği ve gıda enflasyonuna etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Şenol SUNAT

Manisa Milletvekili

GEREKÇE

Küresel düzeyde artan jeopolitik gerilimler, özellikle İran ile İsrail arasında yaşanan sıcak çatışmalar, enerji ve tarımsal girdiler başta olmak üzere stratejik ürünlerde ciddi arz şoklarına neden olmaktadır. Bu çerçevede, tarımsal üretimde temel girdi olan gübrenin fiyatı, son haftalarda yalnızca birkaç gün içinde %50'ye varan artışlar göstermiş, bu da çiftçi için öngörülemez bir maliyet baskısına dönüşmüştür. Gübre fiyatlarındaki bu sert dalgalanma, Türkiye gibi dışa bağımlı ülkeler açısından hem üretici hem de tüketici güvenliğini tehdit eder hale gelmiştir.

Bu durum, gübre üretimi ve tedarikinde ulusal stratejik bağımsızlığın ne kadar hayati olduğunu ve bu konuda yapılan yatırımların sadece ekonomik değil, jeopolitik ve gıda güvenliği açısından da kritik olduğunu ortaya koymaktadır. Böyle bir dönemde Tarım Kredi Kooperatiflerinin iştiraki GÜBRETAS'ın, İran'daki yatırımı Razi Petrokimya şirketi stratejik önemini artırmıştır.

Gübre fiyatlarındaki oynaklık ve kamuya ait bir şirket olan GÜBRETAS'ın son yıllarda hem iç piyasada izlediği fiyat politikaları hem de yurt dışı yatırımları nedeniyle ciddi biçimde tartışılır hale gelmesi, konunun kamuoyunda geniş yankı bulmasına neden olmuştur.

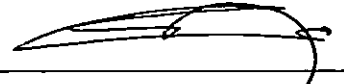
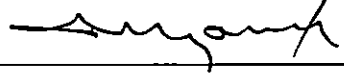
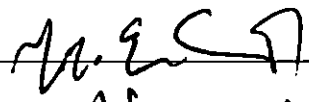
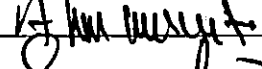
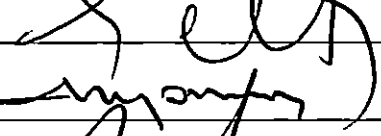
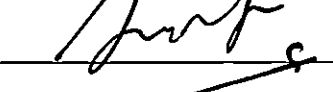
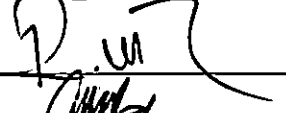
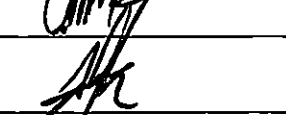
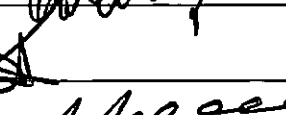
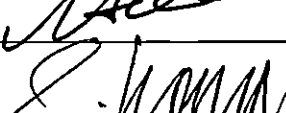
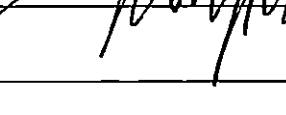
2008 yılında 680 milyon dolara satın alınarak "Türkiye tarihinin en büyük yurtdışı yatırımı" olarak duyurulan bu tesisin, son iki yıldır zarar ettiği, üretim kapasitesinin büyük kısmının devre dışı kaldığı ve 400 milyon dolar gibi düşük bir bedelle satılmak istendiği yönündeki iddialar kamuoyunda ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Şirketin zarar ettiği bu dönemde yöneticilerine yüksek temettü ödemeleri yapılması, kamu kaynaklarının etkin ve şeffaf şekilde kullanılmadığı yönünde ciddi kaygılara yol açmaktadır.

Yılda 1,5 milyon tonluk üre üretim kapasitesiyle Türkiye'nin azotlu gübre ihtiyacının büyük kısmını karşılayabilecek bu yatırımın atıl hale gelmesi, sadece mali bir kayıp değil, aynı zamanda ulusal gübre arz güvenliği açısından da ciddi bir kırılganlık yaratmaktadır.

Öte yandan, GÜBRETAS'ın doğrudan Razi Petrokimya'dan gübre almak yerine piyasadaki daha pahalıya çiftçiye gübre tedarik etmektedir. Tarım Kredi Kooperatifleri ise yalnızca Gübretaş'tan ihalesiz alım yaptığı ve alternatif gübre kaynaklarının piyasaya erişiminin kısıtlandığı yönündeki iddialar, rekabetin zedelenmesine ve çiftçinin mağdur edilmesine neden olmaktadır. Şirketin üretmediği ürünleri dahi "kendi ürünüymüş gibi" pazarladığı, İstanbul'daki taşınmazlarının değerinin çok altında elden çıkarıldığı, ancak bu işlemlerin Kamuyu Aydınlatma Platformu'na bildirilmediği yönündeki haberler ise şirketin şeffaflık ilkesinden uzaklaştığını ortaya koymaktadır.

Tüm bu gelişmelerin sonucunda, hem çiftçi artan maliyetler nedeniyle üretimden vazgeçme riskiyle karşı karşıya kalmakta, hem de tüketici fiyatları üzerinde ek baskı oluşmaktadır. Türkiye'nin tarımsal üretim sürdürülebilirliği, gıda arz güvenliği ve enerjiye bağlı gübre tedarik zinciri açısından büyük önem taşıyan bu meselenin; GÜBRETAS'ın mevcut yapısı, denetlenme biçimi, yönetsel zaafı, piyasa dengesizlikleri, kamu zararı, jeopolitik riskleri ve özellikle İran'daki yatırımının ülke ekonomisine ve çiftçiye etkilerinin kapsamlı biçimde araştırılması kaçınılmaz bir hale gelmiştir.

Bu nedenlerle, GÜBRETAS'ın tüm faaliyetlerinin ve yatırımlarının, gübre sektöründeki yapısal sorunların, çiftçiye etkilerinin ve çözüm önerilerinin TBMM çatısı altında araştırılarak kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ve gerekli yapısal reformların hayata geçirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması elzemdir.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Selcan Tapcı	Tekirdağ	
Atıf Önce Türkay Taş	Adana	
Mehmet Engin	Muğla	
A. Esref Faliyolu	Ankara	
Erhan Ulu	Samsun	
Hüsmen Kırkpınar	İzmir	
A. Şefik Cürkün	Hatay	
Lütfi Arslan	ANKARA	
Hakan Şeref Öngün	Afyonkarahisar	
Ersin Beyaz	İstanbul	
Didem 212	Gözetkale	
Tunç Yıldız	Alışveriş	
Hakan Tolunay	Bursa	
Şelale Türkmen	Bursa	
Yunus Aydın	Trebzon	
Ömer Karakoz	Aydın	
Lütfi Türkmen	Kocaeli	
Mehmet Akalin	Edirne	
Lutfullah Kaya	Yozgat	